

CROSS-BORDER COOPERATION, DECENTRALIZATION AND REGIONAL ECONOMICS

Iryna Allahverdiyeva, Postgraduate Student
Mykolaiv National Agrarian University
Mykolaiv, Ukraine

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-242-5-31>

AGRICULTURAL INSURANCE AS A CONDITION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF RURAL AREAS OF THE REGION: THEORETICAL CONCEPTUALIZATION

АГРОСТРАХУВАННЯ ЯК УМОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ РЕГІОНУ: ТЕОРЕТИЧНА КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ

Аграрний сектор займає ключову роль в економіці України, забезпечуючи 9% ВВП, 18% зайнятості суб'єктів господарювання та 6% податкових надходжень [3]. Агросектор відіграє ключову роль не лише у вітчизняній економіці. Україна є одним із лідерів з виробництва та експорту багатьох видів сільськогосподарської та харчової продукції у світі. Попри те, що Україна є лідером в експорті низькомаржинальних продуктів, в країні є кейси успішного розвитку переробної галузі (соняшникова олія, курятина). Проте, існуючий вітчизняний агропотенціал використовується не в повній мірі. Страховий захист сільськогосподарського виробництва є оптимальним способом забезпечення безперервності, збалансованості й стабільності розвитку аграрного ринку, що сприятиме сталому розвитку сільських територій [8].

Різні аспекти функціонування такого важливого фінансового інструмента, як агрострахування, досліджувалися низкою вітчизняних та закордонних вчених та практиків. Так, Слободянюк О. В. зазначає, що агрострахування – це первісний механізм управління сільськогосподарськими ризиками, який забезпечує баланс інтересів усіх сторін або учасників: аграріям – захист прибутків при втраті врожаю, кредиторам – повернення кредитів, узятих на сільськогосподарські потреби, державі продовольчу безпеку [11, с. 28].

Існує точка зору про те, що агрострахування є дієвим інструментом, який дозволяє компенсувати фінансові втрати від погодно-кліматичних чинників та інших несприятливих подій, під час здійснення економічної діяльності в сільському господарстві [1, с. 176].

Серед науковців домінує наукова позиція про те, що дизайн систем агрострахування має бути таким, у якому б забезпечувалась прозорість ухвалених рішень із залученням державних органів, страхових компаній та виробників сільськогосподарської продукції [10, с. 215].

Зважаючи на доцільність аграрного страхування, О. Панченко, А. Шоломій зазначають, що організація страхового захисту сільськогосподарських підприємств убезпечит їх від можливого ризику втрати посівів, врожаю, а значить і своїх доходів [3, с.119]. Таку ж думку підтримують В. Шебанін, Ю. Кормишкін. Науковці відносять агрострахування до основних складових інфраструктурного забезпечення розвитку аграрного підприємництва [7, с. 9].

Л. Тулуш, О. Прокопчук наголошують на тому, що ключова роль у системі агрострахування належить державі, яка повинна забезпечити умови для узгодження інтересів інших учасників системи, та відповідно, консолідацію їх зусиль [8, с. 62].

Формат державно-приватного партнерства на ринку аграрного страхування використовується за умов прояву ініціативи держави, місцевих органів влади та/або об'єднаних територіальних громад щодо їх співучасті з приватним сектором у сегменті аграрного страхування. У світовій практиці застосовуються різноманітні механізми державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції у вигляді: субсидування страхових премій, страхових виплат та перестраховування; фінансування розробки страхових продуктів, а також освітніх та інформаційних заходів, навчання, сертифікація та оплата послуг експертів з урегулювання збитків; компенсація адміністративних витрат страховим компаніям [2, с. 252]. В Україні донині використовувався лише єдиний з перелічених механізмів державної підтримки – це субсидування страхових премій. Зрозуміло, що наведені заходи будуть ефективно впроваджуватись лише за достатнім рівнем ресурсів з державного бюджету, повною віддачею з боку аграрного сектору та вітчизняних страхових компаній, які мають згуртуватися для подолання даних проблем.

Беручи до уваги економічні труднощі нашої країни на сьогоднішній день та неспроможність держави одразу забезпечити

серйозною фінансовою допомогою вітчизняних аграріїв, варто запропонувати ще один дієвий механізм, ефективність якого, як і державної допомоги, також підтверджена практикою інших країн – створення товариств взаємного страхування. Це є альтернативою страхування з державною підтримкою для аграрних підприємств. Дані товариства об'єднують сільгоспідприємства, які бажають самостійно ліквідувати колективними зусиллями наслідки настання несприятливих подій.

Отже, ключова роль у системі агрострахування належить державі, яка повинна забезпечити умови для узгодження інтересів інших учасників системи, та, відповідно, консолідацію їх зусиль. Обґрунтовано, що напрямами розвитку ринку агрострахування в Україні можуть бути: по-перше, створення товариств взаємного страхування та кооперативів, що дасть змогу найбільш повно врахувати конкретні потреби членів товариства; по-друге, відновлення державно-приватного партнерства, що сприятиме для клієнтів страхової компанії формуванню різноманітних джерел покриття витрат на страхування, відновленні довіри до страхування як інструменту локалізації ризиків та підвищенні надійності отримання страхового відшкодування у разі настання страхової події.

Література:

1. Бондаренко Н. В., Власюк С. А. Реалії та перспективи розвитку агрострахування в Україні. *Університетські наукові записки*. № 66. С. 272–280.
2. Віленчук О. М. Аграрне страхування в Україні: парадигма становлення та стратегія розвитку: монографія, 380 с.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua.
4. Панченко О., Шоломій А. Розвиток агрострахування в Україні: проблеми та перспективи. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2017. № 1 (9). С. 118–126.
5. Слободянюк О. В. Інституційна модель страхового ринку України та фінансові механізми його розвитку : Монографія. DDMA. Херсон : Видавництво «Гельветика». 2017. 392 с.
6. Тулуш Л. Д., Прокопчук О. Т. Ринок агрострахування в Україні: тенденції та перспективи. *Економіка АПК*. 2018. № 8. С. 55–67.
7. Шебанін В. С., Кормишкін А. Ю. страхування – як складова інфраструктурного забезпечення розвитку аграрного підприємництва. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. № 2. С. 3–10.
8. Шірінян Л. В., Климаш Н. І. Новітні виклики і тенденції розвитку ринку агрострахування в Україні. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Економіка»/ Острог : Вид-во НаУОА. 2018. № 11(39). С. 155–162.